

 Luister naar

Bijbelwetenschapper Pieter Lalleman pakt vijftig misverstanden over de Bijbel aan

RECENSIE De Bijbel is geen gemakkelijk te begrijpen boek. Bijbelwetenschapper Pieter Lalleman behandelt vijftig misverstanden, die zowel kunnen voorkomen bij kerkgangers als bij mensen die de eerste bladzijde van de Bijbel nog moeten openslaan.

Rob van Houwelingen

woensdag 11 augustus 2021 om 14:36

Pieter Lalleman

beeld Hans-Lukas Zuurman

Dat je als (beginnende) bijbellezer nogal eens gehinderd wordt door vooroordelen, kan een kleine zelftest bevestigen. Zijn de volgende vijf stellingen waar of niet waar?

1. Alles in de Bijbel is letterlijk het Woord van God
2. De profeten waren toekomstvoorspellers
3. Maria stamde van David af
4. Paulus heeft geen moeite met slavernij
5. De Bijbel ziet God alleen als man

Geen van deze stellingen is waar. Volgens Lalleman berusten ze allemaal op een misverstand of een vooroordeel. Hetzelfde geldt voor nog vijfenveertig andere voorbeelden, verdeeld over vijf categorieën: Algemeen, Oude Testament, Nieuwe Testament, Paulus (deze apostel roept blijkbaar binnen het Nieuwe Testament zijn eigen misverstanden op) en Diverse onderwerpen. Bovenstaande stellingen bestrijken al die categorieën.

Dr. Pieter J. Lalleman is een Nederlandse nieuwtestamenticus die in Engeland werkt. Twintig jaar lang was hij docent aan Spurgeon's College in Londen, maar tegenwoordig is hij actief als gemeentepredikant. Lalleman verstaat de kunst om ingewikkelde dingen beknopt en helder uit te leggen. Zo ook in zijn boek *Vijftig misverstanden over de Bijbel*. Elk hoofdstuk telt slechts drie tot vier pagina's. Als beoogd lezerspubliek valt te denken aan mensen die niet regelmatig of helemaal niet in de kerk komen, maar wel interesse hebben in de Bijbel. Ook geoefende bijbellezers zullen in dit boek veel van hun gading vinden. Wie vervolgens meer informatie zoekt op tekstniveau, kan terecht in de vierdelige reeks *Ongemakkelijke teksten*, waaraan Lalleman heeft meegewerkt.

context

Waarom zijn bovenstaande stellingen niet waar? Wat Lalleman daarover schrijft, laat zich puntsgewijs als volgt samenvatten.

1. Als geheel is de Bijbel het Woord van God. Maar soms komen er mensen aan het woord die ongelijk blijken te hebben, zoals valse profeten of de vrienden van Job met hun vrome redeneringen. Je moet dus altijd rekening houden met de context waarin bepaalde dingen worden gezegd.
2. De bijbelse profeten waren gericht op hun tijdgenoten, om Gods licht op de actuele situatie te laten schijnen. Ze zijn daarom beter te vergelijken met politieke

commentatoren en adviseurs dan met waarzeggers. Als ze al over de toekomst spreken, gebeurt dat in de taal van hun eigen tijd.

3. Over de afstamming van Maria geeft de Bijbel geen informatie; de evangeliën leggen alle nadruk op het feit dat Jozef uit het huis en het geslacht van David afkomstig was. Jezus is niet de biologische zoon van Jozef, maar als wettig geadopteerde zoon behoorde hij wel tot de familie van koning David.

4. Paulus had uiteraard geen invloed op de maatschappelijke werkelijkheid van zijn dagen, waarin slavernij normaal was. Wel maakt hij duidelijk dat God geen aanzien des persoons kent: binnen de christelijke gemeente valt het onderscheid tussen slaven en vrije mensen weg.

5. Jezus leerde ons bij het bidden God als Vader aan te spreken. Toch heeft God ook moederlijke trekken, die vooral aan het slot van Jesaja naar voren komen: God vergeet Jeruzalem niet, zoals een moeder haar kind nooit vergeet; Hij troost zoals alleen een moeder kan troosten.

God is groter dan de Bijbel

Niet alle misverstanden worden in dit boek even overtuigend aangepakt. Volgens de titel van hoofdstuk 13 zou je Genesis 1 en 2 niet zomaar achter elkaar moeten lezen, omdat het in feite twee scheppingsverhalen betreft (om precies te zijn Genesis 1:1-2:3 en 2:4-25), met verschillende accenten. Dat laatste zal waar zijn, maar men kan evengoed betogen dat je ze juist wel achter elkaar moet lezen om oog te krijgen voor die verschillende accenten.

Hoofdstuk 22 behandelt de volgorde van de vier evangeliën. Dat Matteüs in de Bijbel voorop staat, hoeft niet te betekenen dat het als eerste geschreven is. Volgens Lalleman zou de reden eerder zijn, dat het geslachtsregister waarmee het Matteüsevangelie begint een mooie brug vormt met het Oude Testament. Die reden komt echter in de canongeschiedenis nergens voor. Bovendien begint het Johannesevangelie met een echo van Genesis 1: 'in den beginne'. Was dat dan geen mooie brug? De canonieke volgorde van de evangeliën kan, gelet op wat de kerkvaders zeggen, wel degelijk te maken hebben met hun ontstaanstijd.

Lalleman beschouwt niet Matteüs maar Marcus als het oudste evangelie, omdat het zo kort is. De andere evangelisten (inclusief Johannes) zouden dan op het fundament van

Marcus hebben voortgebouwd, ieder met zijn eigen aanvullingen en stilistische verbeteringen. Zo wordt de onderlinge relatie tussen de evangeliën puur literair verklaard. Een meer dynamische verklaring, die in het recente onderzoek opnieuw naar voren is gebracht, benadrukt de rol van de mondelinge traditie. Eerst werd het leven en werk van Jezus door de apostolische oog- en oorgetuigen bij herhaling verteld (het 'onderricht van de apostelen' in Jeruzalem, aldus Handelingen 2:42) en later is hun getuigenis ook schriftelijk vastgelegd. Zo gezien, gaan de vier evangeliën terug op één gezamenlijk basisverhaal.

Vermeende misverstanden ophelderen of vooroordelen ontkrachten kan iets krampachtigs krijgen. Dat is in dit boek gelukkig niet het geval. Lalleman kiest telkens voor een positieve en wervende insteek, omdat hij de God van de Bijbel hoog heeft. Hij wil dan ook graag, zo schrijft hij ter inleiding, dat de lezer 'onder de indruk komt van de schoonheid en wijsheid van de Bijbel, en vooral van de Auteur: onze machtige en liefdevolle God!' Inderdaad: God is groter dan de Bijbel, laat daar geen misverstand over bestaan. ■

Vijftig misverstanden over de Bijbel

Pieter J. Lalleman. Uitgeverij Gideon, Hoornaar 2021. 192 blz.
€ 16,50

Deel dit bericht:

Mail de redactie ▾

**MISVERSTANDEN
OVER DE BIJBEL**

PIETER J. LALLEMAN